

kirjaamo@lvm.fi
erik.asplund@lvm.fi
aino.still@lvm.fi

LVM:n lausuntopyyntö 6.7.2018

Lapin ELY-keskuksen lausunto luonnoksesta HE:ksi eduskunnalle laiksi ajoneuvolain 16 ja 64 a §:n muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ajoneuvolain 16 ja 64 a §:n muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ajoneuvolakia, ajokorttilakia, maastoliikennelakia ja tieliikennelakia).

Esityksen tarkoituksena on mahdollistaa nykyistä suurempien moottorikelkkojen käyttö tarkoitukseen soveltuvilla ja siihen erikseen osoitetuilla moottorikelkkailureiteillä. Ajoneuvolain moottorikelkan määritelmää muutettaisiin siten, että määritelmään lisättäisiin raskas moottorikelkka, jollaiseksi katsottaisiin tietyt suuremmat, nykyisin moottorireeksi katsottavat maastoajoneuvot. Raskaalla moottorikelkalla saisi maastoliikennelain mukaan ajaa tarkoitukseen soveltuvalla moottorikelkkailureitillä. Esityksen mukaan raskas moottorikelkka kuuluisi ajokorttiluokkaan T. Tieliikennelain maastoajoneuvon käyttöä koskevia säännöksiä muutettaisiin huomioimalla raskaiden moottorikelkkojen käyttö.

Lapin ELY-keskus esittää lausuntonaan seuraavaa:

1. Moottorikelkkareittien ja -urien risteäminen maanteiden kanssa

Lapin ELY-keskuksen toimialueella kulkevien moottorikelkkareittien yhteispituus on n. 3 600 km, lisäksi maakunnan alueella on n. 5 000 km moottorikelkkauria. Yhteensä reittejä ja uria on siten n. 8 600 km.

Moottorikelkkareitit ja -urat risteävät Lapin ELY-keskuksen hallinnoimien maanteiden kanssa. Lapin ELY-keskuksen toimialueella on tällä hetkellä 516 maantien ja moottorikelkkareitin tai -uran risteämiskohtaa. Näistä 76 on valtatie tai kantatie ja moottorikelkkareitin risteämiskohtia, 192 moottorikelkkareitin ja alemman tieverkon risteämiskohtia. Moottorikelkkauran ja valta- tai kantatien risteämiskohtia on 80 ja moottorikelkkauran ja alemman tieverkon risteämiskohtia 168.

Laki maantielain muuttamisesta (572/2018) 37 §:

Jos maastoliikennelaissa (1710/1995) tarkoitetun moottorikelkkailureitin tai muun sitä vastaavan kulkuyhteyden perustamiseksi on maantien ylittämistä varten järjestettävä tiealueelle ylityskohta, voi elinkeino-, liikenne- ja

7.9.2018

ympäristökeskus myöntää luvan toimenpiteen suorittamiseen, jos ylityskohdasta ei aiheudu vaaraa liikenneturvallisudelle eikä haittaa tienpidolle. Lupa voidaan liittää tarpeellisia ehtoja.

Nykykäytännön mukaisesti moottorikelkkareitin tai -uran pitäjä hakee ylityskohtaa varten liittymälupaa Lapin ELY-keskukselta (valtatiet ja kantatiet) tai Pirkanmaan ELY-keskukselta (alempi tieverkko). Lupaa myöntäessään ELY-keskukset harkitsevat mm. liikenneturvallisuuksnäkökohtia sekä maantieliikenteen sujuvuutta. Aiemmin liittymälupien myöntäjänä toimi Lapin ELY-keskus, joka siten on myöntänyt miltei kaikki nykyiset liittymäluvat. Lupien myöntämistä ohjeistaa Liikennevirasto. Ohjeistuksessa määritellään mm. reitille asetettavat merkinnät ylityskohtaa lähestyttäessä, vähimmäisnäkemät reitiltä maantielle molempiin suuntiin, maantien nopeusrajoitus ylityskohdalla sekä miten moottorikelkkareitti linjataan juuri ennen tienylityskohtaa.

HE-luonnoksessa esitetyn perusteella ns. raskas moottorikelkka olisi enintään 800 kg painava telavetoinen ajoneuvo, joka voisi kuljettaa kuljettajan lisäksi neljää matkustajaa. Raskaan moottorikelkan suurempi omamassa mahdollistaa sen, että moottorikelkalla ja siihen kytketyllä perävaunulla saisi kuljettajan lisäksi kuljettaa 8-19 matkustajaa. Ajoneuvoyhdistelmän paino voisi siten olla jopa yli 2 000 kg. Raskaan moottorikelkan kuljettajalta vaadittaisiin T-luokan ajokortti.

Ottaen huomioon edellä esitetyt moottorikelkkailun yleisyyttä Lapin ELY-keskuksen toimialueella kuvaavat seikat, esitetyn kaltaisen raskaan moottorikelkan ja siihen mahdollisesti kytkettävän perävaunun ominaisuudet sekä maanteiden turvallisiin ylityksiin liittyvät käytännöt ehdotettu muutos on erittäin suuri ja edellyttää reitinpitäjältä lain maantielain muuttamisesta (572/2018) 38 § 2 ja 3 momenttien mukaisesti uuden liittymäluvan hakemista toimivaltaiselta ELY-keskukselta.

Laki maantielain muuttamisesta (572/2018) 38 § 2 ja 3 momentti:
Jos ennestään olevan yksityisen tien liittymän tai maatalousliittymän muuttuneen tai merkittävästi lisääntyneen käytön johdosta aiheutuu vaaraa liikenteelle tai haittaa maantien kunnossapidolle, yksityisen tien pitäjä tai maatalousliittymän haltija on velvollinen kustannuksellaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ohjeiden mukaan tekemään liittymään tai poikkeuksellisesti myös liittymäalueelle sellaiset muutokset, että liittymästä aiheutuva vaara tai haitta poistuu taikka vähenee, sekä hakemaan tarpeen vaatiessa uutta liittymälupaa.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee myös moottorikelkkailureitin tai muun sitä vastaavan kulkuyhteyden pitäjää maantien ylityskohdan osalta.

Lapin ELY-keskus esittää, että reitinpitäjä veloitetaan myös maastoliikennettä koskevassa lainsäädännössä ennen olemassa olevan reitin käytön sallimista raskaalle moottorikelkalle hakemaan uutta lupaa maantien ylitykselle toimivaltaiselta ELY-keskukselta. Uuden luvan myöntämisen yhteydessä selvitetäisiin liikenneturvallisuuksuteen vaikuttavien seikkojen lisäksi

7.9.2018

myös ylitysten mahdolliset vaikutukset tien kunnossapidolle sekä tierakenteille (mm. päällysteen kestävyys, sivuojat ylittävät sillat).

2. Muuta esitetyissä lakimuutoksissa huomioitavaa

Tarve raskaiden moottorikelkkojen käyttöön soveltuvien reittien osoittamiseen lienee aluksi vähäinen ja kohdistunee matkailukeskusten lähireiteille. Reitinpitäjän on tärkeää olla tietoinen reitille osuvien jääpeitteisten vesialueiden ja siltojen kantavuuksista sekä alkutalven olosuhteista mm. heikosti routaantuneiden soiden kantavuuksista. Reitinpitäjän vastuulle jää arvioida raskaiden kelkkojen vaikutukset soiden luonnontilan kaltaisen suoluonnon säilymiseen ja suon painumiin routaantumattomana aikana; suon jänteiden kuluminen ja suon välipinnan painumat voivat muuttaa suon vesitasapainoa. Edellä kuvatut seikat tulee ottaa huomioon lupaa reitin käyttöön myönnettäessä sekä vuosittain ennen reittien käyttöön ottamista. Myös reitin leveys ja mutkien kaarreolosuhteet (jyrkkyys, sivukaltevuus), korkeuserot, näkemäestealueet ja raskaan moottorikelkan turvallinen ohitusmahdollisuus nopeammin ajaville sekä mahdollinen tarve alentaa nopeusrajoitusta tulee lupaa myönnettäessä harkita.

Moottorikäyttöisen ajoneuvon suurin sallittu nopeus ns. yleinen nopeusrajoitus on maastossa maa-alueella 60 km/h. Jääpeitteisellä vesialueella suurin sallittu nopeus on 80 km/h. Mikäli ajoneuvoon on kytketty hinattava perävaunu, jossa kuljetetaan henkilöä, on suurin sallittu nopeus maastossa kuitenkin enintään 40 km/h. Maastoliikenneasetuksen 8 § "Alueelliset kiellet ja rajoitukset" mukaisesti ELY-keskus voi maastoliikennelain 1 §:ssä tarkoitettujen haittojen ehkäisemiseksi kieltää moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttämisen tietyllä maa-alueella tai jääpeitteisellä vesialueella muuhun kuin 4 §:n 2 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuun liikkumiseen taikka rajoittaa sitä. Rajoittamisella tarkoitetaan esimerkiksi sitä, että ELY-keskus voi määrätä alueellisen nopeusrajoituksen maastossa alemmaksi kuin maastoliikennelain 29 §:n nojalla säädetty yleinen nopeusrajoitus. Kielto tai rajoitus on voimassa määrääjän tai toistaiseksi.

Maastoliikennelain 1 §:ssä lain tarkoituksiksi määritellään myös liikenneturvallisuuden edistäminen ("...sekä edistää liikenneturvallisuutta"). Edellä kuvatut lainkohdat eivät kuitenkaan suoraan anna oikeutta alentaa nopeusrajoitusta muuhun kuin maastoliikennelain 1 §:ssä kuvattujen haittojen ehkäisemiseen. Maastoliikennettä koskevassa lainsäädännössä tulisi nykyistä selkeämmin todeta, että ELY-keskus voi rajoittaa maastoliikennettä asettamalla yleistä nopeusrajoitusta alempia nopeusrajoituksia liikenneturvallisuuden edistämiseksi, ja että nopeusrajoitukset voivat alueellisen rajoituksen lisäksi koskea vain tiettyä vaaralliseksi arvioitua reitin osaa vastaavalla tavalla kuin maantieliikenteessä. Nämä epäkohdat poistuvat täydentämällä maastoliikennelain 8 § 1 momenttia esim. seuraavasti:

"Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi 1 §:ssä tarkoitettujen haittojen ehkäisemiseksi **tai liikenneturvallisuuden edistämiseksi** kieltää moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttämisen tietyllä maa-alueella, tai jääpeitteisellä

7.9.2018

KEHA/2693/2018

vesialueella tai reitin osalla muuhun kuin 4 §:n 2 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuun liikkumiseen taikka rajoittaa sitä. Kielto tai rajoitus on voimassa määräajan tai toistaiseksi."

Esityksen alueellisen kiellon tai rajoituksen määrittämisestä voi ELY-keskukselle tehdä asianomainen kunta tai kunnan jäsen, paliskunta taikka sellainen viranomaisena, yhteisö ja maanomistaja, jota asia koskee. Kiellon tai rajoituksen määrittäminen voi panna vireille myös ELY-keskus. Reittien turvallisuuden parantamiseksi erityisesti kuntien tulisi olla aloitteellisia ELY-keskuksen suuntaan nopeusrajoitusten asettamiseksi. Lisäksi ELY-keskus esittää lisäystä maastoliikennelain 15 § Reittisuunnitelma 2 momenttiin: Reittisuunnitelmassa on osoitettava reitin osa-alueet, joille määrätään alennettu nopeusrajoitus (10-40 km/h).

Reitin pitäjä osoittaa raskaan moottorikelkan reitit moottorikelkkailumerkin lisäksi. Reitinpitäjän on syytä osoittaa reitit myös moottorikelkkailukartalla sekä mahdollisilla nettisivuilla.

Tieliikennelain uudistuksen myötä moottorikelkkailureiteillä voivat 1.6.2020 alkaen kulkea moottorikelkkojen lisäksi varsin monet sähkökäyttöiset ajoneuvot sekä eläimen kuljettamat ajoneuvot kuten esimerkiksi koira- ja porovaljakot. Raskaiden moottorikelkkojen käyttö samoilla reiteillä lisää onnettomuusriskiä. Käytännössä moottorikelkkailijan ei aina ole helppoa erottaa milloin hän kulkee moottorikelkkareitillä ja milloin moottorikelkkauralla. Moottorikelkkareiteihin ja -uriin liittyvä lainsäädäntö vaatii kokonaistarkasteluun perustuvan uudistamisen, joka ottaa huomioon myös tieliikennelain uudistuksen.

Ottaen huomioon raskaan moottorikelkan käyttö matkailussa, reittien turvallisuuspuutteet sekä riskialttiit maanteiden ylitykset, Lapin ELY-keskus esittää vielä vakavasti harkittavaksi luonnoksessa esitetyn ajokorttivaatimuksen riittävyttä näihin haastaviin kuljetuksiin.

Ylijohtaja

Jaakko Ylinampa

Yksikön päällikkö

Juha Tapio

LIITTEET

-

JAKELU

-

TIEDOKSI

-